

EXPUNERE DE MOTIVE

a propunerii legislative pentru creșterea salariilor cadrelor didactice

1. Motivul emiterii actului normativ

La finalul anului școlar 2022 – 2023, România a trecut prin cea mai severă criză din sistemul educațional preuniversitar. Din cauza amânărilor și a promisiunilor nerespectate privind finanțarea sistemului de învățământ și salarizarea personalului didactic, profesorii au declanșat cea mai mare grevă din ultimii 18 ani. Sute de mii de cadre didactice și persoane care își desfășoară activitatea în cadrul unităților de învățământ au rămas în grevă timp de 3 săptămâni. Consecințele au fost grave, mediile școlare nu au mai fost încheiate în condiții normale, examenele naționale au fost perturbate, iar evaluarea națională pentru elevii de clasa a VI-a a fost anulată cu totul. De asemenea, bugetul lunar al profesorilor greviști a fost puternic afectat, suferind pierderi salariale importante în timpul grevei, mai ales dacă ținem cont de faptul că erau oricum o categorie profesională greu încercată din punct de vedere financiar.

Greva a pornit de la subfinanțarea cronică a educației în ultimii 30 de ani, care a condus la salarii total neatractive pentru absolvenții de studii superioare care ar fi putut lua în considerare o carieră didactică și a îndepărtat din sistem mulți profesioniști talentați. Efectele subfinanțării educației s-au putut vedea și în alte rezultate, total dezastruoase pentru România, cum ar fi:

- Primul loc în Europa în rândul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani care nu mai urmează studiile (2022, date Eurostat);
- Ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește ponderea tinerilor între 25 și 34 ani care au studii universitare. Cu un procent de doar 25% suntem departe de media europeană de 42% și de ținta de 45% vizată de UE pentru a fi atinsă până în 2030, (2022, date Eurostat);
- 42% dintre elevii români cu vârsta între 6 și 14 ani au un grad de alfabetizare scăzut și se plasează în zona „nefuncțional”, 47% în zona „minim funcțional” și doar 11% în zona „funcțional” (2023, Raportului Național de Literație).

Aceste date sunt indicatori importanți ai dezastrului din sistemul educațional național.

Greva profesorilor a fost un gest al disperării, iar vocea profesioniștilor din domeniu trebuie ascultată. Parlamentul României trebuie să ia în serios situația și să schimbe paradigma subfinanțării sistemului educațional cât mai rapid cu putință. Orice amânare poate fi interpretată ca un nou gest de nepăsare și va conduce la un nou val de depopulare a școlilor. Dascălii cei mai performanți, cei mai talentați și mai competitivi, vor părăsi sistemul de învățământ și se vor reprofila profesional.

În anul 2021, când a fost instalat guvernul Ciucă, în programul de guvernare încărcat pe site-ul Guvernului scria că va „lua toate măsurile necesare în vederea pregătirii bugetului pentru anul 2024 în conformitate cu Programul de guvernare, care să cuprindă minimum 18% din bugetul național/6% din PIB”.

În anul 2022, miniștri Educației, atât Sorin Cîmpeanu, cât și Ligia Deca, au promis în declarații publice creșterea salariilor cadrelor didactice potrivit principiului „salariul profesorului debutant să fie cel puțin egal cu salariul mediu brut pe economie, salarizarea întregului personal didactic de predare urmând să se realizeze în mod progresiv, în raport de funcție, studii, vechime și grad didactic”. Creșterea urma să fie făcută odată cu adoptarea noilor legi ale educației, însă în proiectul trimis de către Guvernul României

Parlamentului a fost eliminat acest principiu, iar legile educației au fost adoptate fără nicio referire la salarizarea cadrelor didactice.

Promisiunea a fost transferată și de această dată în viitor pentru a fi inclusă în Legea salarizării unitare. Aceste amânări și deziluzii repetate au provocat cea mai mare grevă din ultimii 18 ani, suspendată după trei săptămâni, în așteptarea actului normativ care să includă salariul mediu brut pe economie ca salariu minim în învățământ pentru personalul didactic de predare. Guvernul a adoptat o Ordonanță de urgență nr. 57/2023 din 12 iunie 2023 în care a stabilit faptul că:

Art. III (2) Grila de salarizare aplicabilă sistemului național de învățământ începând cu 1 ianuarie 2024 se stabilește pornind de la salariul mediu brut pe economie, utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 pentru profesori debutanți/asistenți universitari.

(3) Personalul didactic, personalul didactic auxiliar și personalul nedidactic din sistemul de învățământ de stat beneficiază, începând cu 1 ianuarie 2024, de 50% din diferența stabilită între salariul de bază aflat în plată și salariul de bază stabilit prin grila de salarizare în vigoare la 1 ianuarie 2024. Astfel, profesorilor nici de această dată nu le va fi calculat salariul în funcție de salariul mediu brut pe economie, ci creșterea către acest deziderat va fi una graduală. Motivul invocat de către Guvern este faptul că Legea salarizării unitare trebuie să prevadă creșteri etapizate pentru toate categoriile de salariați.

Având în vedere revendicările legitime ale cadrelor didactice care au solicitat intrarea în vigoare a unui act normativ care să garanteze creșterea salariilor dintr-o singură tranșă, așa cum li s-a promis în anul 2022, precum și faptul că situația rezultată nu este conformă cu așteptările profesorilor și ar putea conduce la un nou conflict de muncă, a fost elaborată prezenta propunere legislativă care satisface cerințele cadrelor didactice fără a beneficia de tratament preferențial de la 1 ianuarie 2024, odată cu intrarea în vigoare a noii Legi a salarizării unitare.

Astfel, salariul debutantului va fi egal cu salariul mediu avut în vedere la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat din anul 2023. Diferența dintre acest salariu și salariul actual, conform OUG nr. 57/2023, este de 1391 lei. Această diferență de 1391 lei va fi adăugată tuturor salariilor prevăzută în grilă pentru cadrele didactice cu funcții de predare. Această creștere ar urma să intre în vigoare la 1 decembrie 2023. Intrarea în vigoare la 1 decembrie 2023 reprezintă o garanție că noua lege a salarizării nu va cuprinde salarii inferioare celor din grila anexată prezentei propuneri legislative.

Astfel, se asigură și creșterea salariilor tuturor cadrelor didactice dintr-o singură tranșă.

2. Impactul socioeconomic

Impactul socioeconomic este unul pozitiv, având în vedere semnalele de alarmă trase prin greva declanșată de personalul din învățământ, precum și necesitatea de a crește finanțarea învățământului.

3. Impactul financiar

Propunerea legislativă nu are impact asupra bugetului de stat pe anul 2023 deoarece plățile vor fi realizate în ianuarie 2024 pentru luna decembrie 2023. Guvernul României urmează să prezinte fișa financiară cu privire la impactul buget și în urma adoptării prezentei legi de către Parlament, va ține cont de dispozițiile acesteia pentru elaborarea bugetului de stat pe anul 2024.

4. Impactul asupra sistemului juridic – nu este cazul.

5. Consultări derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ

În vederea elaborării prezentei propuneri legislative, am avut în vedere revendicările formulate de cadrele didactice prin intermediul federațiilor sindicale.

6. Activitățile de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Propunerea legislativă urmează să fie publicată pe site-urile Camerei Deputaților și Senatului, urmând să fie adusă la cunoștința publicului, care poate formula observații.

7. Măsurile de implementare

Nu este cazul.

În numele inițiatorilor,

Alexandru Kocsis-Cristea

Bogdan-Alexandru Bola

